

opetusjärjestelyjä ovat mm. pedagoginen eriyttäminen, samanaikaisopetus, yhteisopettajuus sekä moniammatillinen yhteistyö. Inklusiivisen toimintaperiaatteen mukaan oppilaan tarvitsema tuki järjestetään ensisijaisesti omassa opetusryhmässä. Silloin ryhmän antaman vertaistuen tarjoaminen, oppilaan kiinnittyminen ryhmään ja yhteisöllisyys voidaan huomioida parhaiten.

Oppimisen tukea järjestetään joustavasti ja suunnitelmallisesti. Painotus on ennaltaehkäisevässä ja varhaisessa tuessa. Tuen järjestämistä voidaan muuttaa oppilaan tarpeen muuttuessa. Joustavia ryhmittelyjä voidaan tehdä myös luokkarajat ylittäen esimerkiksi oppilaan osaamisen tai taitotason mukaan tai oppimistyyliittäin.

Opettajien keskinäinen yhteistyö ja yhteistyö oppilashuollon, erityisopetuksen, koulunkäynninohjaajien sekä moniammatillisten ja monialaisten toimijoiden kanssa sekä yhteistyön mahdollistavat rakenteelliset ratkaisut ovat tärkeitä oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Yhteistyö kodin ja koulun välillä on tiivistä ja huoltajia tiedotetaan oppilaan edistymisestä, tuen tarpeista ja tukitoimista.

LUKU 5 OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ KOULUTYÖN JÄRJESTÄMINEN

5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä

Arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri ilmenevät koulutyön käytännön järjestämisessä. Järjestämisen tulee edistää kasvatukselle ja opetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja perusopetuksen tehtävän toteuttamista. Järjestämisellä luodaan edellytykset oppilaiden hyvinvoinnille, kehitykselle ja oppimiselle sekä huolehditaan kouluyhteisön sujuvasta toiminnasta ja yhteistyöstä. Koulutyön käytännöt edistävät myös kestävä elämäntapaa.

Lähtökohtana on yhteinen vastuu ja huolenpito jokaisen hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä. Kasvatustyö ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu koulun kaikille aikuisille tehtävästä riippumatta. Koulutyön järjestämisessä otetaan huomioon kaikkien oppilaiden tarpeet, edellytykset ja vahvuudet. Hyvä opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutussuhde edistää kouluun kiinnittymistä. Huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävä yhteistyö tukee tässä onnistumista.

Opetussuunnitelman mukainen opetus, ohjaus, oppilashuolto ja tuki kaikkina koulupäivinä sekä turvallinen oppimisympäristö ovat jokaisen oppilaan oikeus. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaan oikeudet toteutuvat ja huolehtii edellytysten luomisesta tätä edistävälle koulutyölle. Koulun johdolla on käytännön vastuu opetuksen, ohjauksen, oppilashuollon ja tuen järjestämiseen liittyvistä ratkaisuista kouluyhteisössä, kaikilla vuosiluokilla ja kaikissa oppiaineissa. Tähän sisältyy myös ongelmien ja poissaolojen suunnitelmallinen ennaltaehkäisy, sekä kasvun ja oppimisen esteiden tunnistaminen ja poistaminen koulun toimintatavoista. Jokaisella opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista. Opettajat vaikuttavat näihin pedagogisilla ja didaktisilla ratkaisuillaan ja ohjausotteellaan. Opettajan tehtävään kuuluu oppilaiden oppimisen, työskentelyn ja hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen, jokaisen oppilaan arvostaminen ja oikeudenmukainen kohtelu, mahdollisten vaikeuksien varhainen tunnistaminen sekä oppilaiden ohjaaminen ja tukeminen. Opettaja huolehtii osaltaan siitä, että oppilaiden oikeus ohjaukseen sekä opetukselliseen ja opiskeluhuollollisen tukeen toteutuu. Tämä edellyttää vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa, opettajien keskinäistä yhteistyötä ja erityisesti opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten kanssa tehtävää yhteistyötä.

Oppilailla on kouluyhteisön jäsenenä oma vastuunsa. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovituista tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä. Laki velvoittaa oppilaan osallistumaan perusopetukseen ja suorittamaan tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytymään asiallisesti. Oppilaan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Vapautus opetukseen osallistumisesta voidaan myöntää oppilaalle vain tilapäisesti erityisestä syystä. Koti ja koulu yhdessä ohjaavat oppilaita toimimaan lain edellyttämällä tavalla ja tukevat oppilaita näiden ponnisteluisissa. Koulun tehtävänä on puuttua poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään.

Kouluun kiinnittyminen ja poissaolojen ehkäiseminen

Läsnäoloa tukeva koulun toimintakulttuuri edistää oppimista, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Poissaolojen ehkäiseminen on keskeisessä asemassa suunniteltaessa poissaoloihin liittyviä toimenpiteitä ja toimintamalleja. Poissaolojen ehkäisemisessä kouluun kiinnittymistä ja läsnäoloa tuetaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaankin tasolla.

Koulussa opitaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja ryhmässä toimimisen taitoja osana oppiaineiden opetusta ja laaja-alaisen osaamisen kokonaisuutta. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua varten voidaan paikallisesti laajentaa esimerkiksi terveystiedon tai muiden aineiden oppimäärää.

Yhteisön kannustava ilmapiiri tukee oppilaiden aitoa toimijuutta sekä vertaissuhteiden muodostumista. Erityistä huomiota läsnäolon tukemiseen tulee kiinnittää opintojen nivelvaiheissa, jolloin kiinnittyminen uuteen yhteisöön on kesken.

Opiskeluhoolto on yhteisöllistä ja yksilökohtaista työtä, jonka avulla huolehditaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaan hyvinvoinnista ja oppimisesta. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria ja arjen huolenpitoa, jonka avulla vahvistetaan oppilaan osallisuutta ja kokemusta kuulumisesta luokka- ja kouluyhteisöön. Opiskeluhoolto ulottuu kaikkeen koulutyöhön ja on kouluyhteisön aikuisten yhteinen tehtävä. Välittävä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä kiireettömyys ja kuulluksi tuleminen edistävät oppilaan kiinnittymistä yhteisöön. Poissaolojen ehkäisemistä, suunnitelmallista seuranta ja niihin puuttumista koordinoi koulukohtainen opiskeluhooltoryhmä osana yhteisöllisen opiskeluhooltotyön kokonaisuutta. Yhteisöllisen työn suunnittelussa on tärkeää varmistaa oppilaiden ja huoltajien osallisuus.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden varhainen havaitseminen sekä riittävä ja oikea-aikainen tuki ehkäisee poissaoloja. Oppimisen sujuminen, onnistumiset ja kannustava palaute tukevat kouluun kiinnittymistä.

Myös kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen ja niihin järjestelmällinen puuttuminen tukevat yksittäisen oppilaan ja koko yhteisön hyvinvointia ja kiinnittymistä koulutyöhön. Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö, keskustelu läsnäolon merkityksestä ja tiedottaminen poissaolojen seurannasta ja puuttumisen käytännöistä tukee oppilaan läsnäoloa koulussa.

Poissaolojen seuranta ja niistä ilmoittaminen

Opetuksen järjestäjä seuraa poissaoloja suunnitelmallisesti hyödyntäen koulutason tietoja.

Opetuksen järjestäjä päättää poissaoloihin puuttumisen toimintamallissaan kenen tehtävänä ja miten on seurata koulun tasolla oppilaiden poissaoloja suunnitelmallisesti koulu-, luokka- ja yksilötasolla.

Kaikilla kouluilla on käytössä oppilashallinto-ohjelma Wilma, johon merkitään poissaolot. Luokanopettajat ja -valvojat huolehtivat niiden seuraamisesta. Kun oppilas on pois koulusta, huoltajan tulee ilmoittaa siitä opettajalle mahdollisimman pian Wilman kautta, puhelimitse tai tekstiviestillä. Luokanopettaja tai -valvoja voi myöntää luvan enintään kolme päivää kestäviin poissaoloihin. Lupa pidempiin poissaoloihin haetaan kirjallisesti rehtorilta.

On tärkeää, että poissaoloihin reagoidaan varhain poissaolon syystä riippumatta. Poissaolosta ilmoitetaan huoltajalle tai muulle oppilaan lailliselle edustajalle mahdollisimman pian. Poissaolojen lisääntyessä tai pitkittyessä tulee olla viipymättä yhteydessä opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisiin. Poissaolojen kohdennetusta seurannasta sovitaan yksilöllisesti.

Poissaoloihin puuttuminen ja taustasyiden selvittäminen

Poissaolojen taustasyitä ovat moninaiset ja ne voivat liittyä niin yhteiskunnan, koulun, oppilaan kuin kodinkin tapahtumiin ja muutoksiin. Oppilaan kannalta tarkoituksenmukaisten tukitoimien tarjoamiseksi on hyvä selvittää poissaolojen taustasyitä siinä määrin kuin se on mahdollista. Syiden selvittäminen ja vastuut sovitaan tiiviissä yhteistyössä oppilaan, huoltajien, opettajien ja opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten kanssa. Opetuksen järjestäjän ja koulun tulee tunnistaa kouluun ja kouluyhteisöön liittyviä tekijöitä poissaolotilanteissa ja puuttua niihin.

Yksittäisen oppilaan poissaoloihin puututaan opetuksen järjestäjän tekemän poissaoloihin puuttumisen toimintamallin mukaisesti. Opettaja voi konsultoida yksittäisen oppilaan asiassa opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisia opiskeluhoollon tuen tarpeen arvioimiseksi ja tilanteen selvittämiseksi. Monialainen työskentely on tärkeää käynnistää mahdollisimman varhain. Tarvittaessa kutsutaan koolle monialainen asiantuntijaryhmä (yksilökohtainen). Ryhmässä selvitetään oppilaan tuen tarvetta, järjestetään tukea ja seurataan tilannetta.^{1,7} Opiskeluhoitopalveluista oppilas ohjataan tarvittaessa koulun ulkopuolisiin sosiaali- ja terveydenhuollonpalveluihin.

Oppilaan poissaolojen vähentämiseksi voidaan lisäksi tarvita oppilaan tarvitsemien oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimien päivittämistä. Mikäli oppilas ei terveydentilan tai painavan muun syyn vuoksi pysty kokonaan tai osittain osallistumaan lähiopetukseen, tulee viimesijaisena keinona harkita päätöksen tekemistä erityisistä opetusjärjestelyistä ja oppimissuunnitelmasta ja siitä, miten oppilaan opetus, oppimisen tuki ja arviointi järjestetään poissaolojakson aikana.

Tarvittaessa on otettava yhteyttä sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi tai tehtävä lastensuojeluilmoitus.

5.2 Yhteistyö

Inarin kunnan opetustoimi ja koulu tekevät monipuolista yhteistyötä perusopetuksen yhtenäisyyden, eheyden ja laadun varmistamiseksi, toiminnan avoimuuden lisäämiseksi sekä oppilaiden oppimisen ja kasvun tukemiseksi. **Yhtenäisen ja turvallisen koulupolun varmistamiseksi eri kouluasteet toimivat yhteistyössä**

erityisesti nivelkohdissa. Koulujen välinen yhteistyö on suunnitelmallista ja sen toteutumista arvioidaan yhdessä. Myös muiden yhteistyökumppaneiden kanssa tehtävää yhteistoimintaa arvioidaan säännöllisesti.

Oppilaiden osallisuus

Koulutyö järjestetään siten, että sen perustana on oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Huolehditaan siitä, että oppilaat saavat kokemuksia yhteistyöstä ja demokraattisesta toiminnasta omassa opetusryhmässä, koulussa ja sen lähiympäristössä sekä erilaisissa verkostoissa.

Oppilaat osallistuvat koulutyönsä sekä koulun toiminnan suunnitteluun ja heitä rohkaistaan vaikuttamaan myös oppimisympäristön kehittämiseen. Oppilaille tulee järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssääntöjen valmisteluun. Oppilaat ovat myös mukana arvioimassa ja kehittämässä yhteistyötä.

Kouluilla tulee olla sen oppilaista muodostuva oppilaskunta. Oppilaskunnan ja sen toimielinten tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista. Oppilaskuntatoiminta vahvistaa myös oppilaiden demokratiataitojen kehittymistä.

Kodin ja koulun yhteistyö

Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta. Hänen on myös huolehdittava siitä, että oppivelvollisuus tulee suoritettua. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan opetuksesta ja kasvatuksesta kouluyhteisön jäsenenä. Huoltajien osallisuus sekä mahdollisuus olla mukana koulutyössä ja sen kehittämisessä on keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Kodin ja koulun kasvatusyhteistyö lisää oppilaan, luokan ja koko kouluyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta.

Vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten kehittämisestä on opetuksen järjestäjällä. Yhteistyön lähtökohtana on luottamuksen rakentaminen, tasavertaisuus ja keskinäinen kunnioitus. Yhteistyössä otetaan huomioon perheiden moninaisuus sekä tiedon ja tuen tarpeet. Kodin ja koulun yhteistyömuotoja ovat mm. säännölliset, kodin ja koulun väliset vanhempaintapaamiset, vanhempainillat ja yhteiset tapahtumat. Päivittäistä yhteydenpitoa hoidetaan pääosin sähköisesti. Käytössä ovat myös luokkakohtaiset puhelimet sekä alaluokilla esim. reissuvihot.

Säännöllisen palautteen avulla huoltaja voi osaltaan tukea lapsensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Kannustavat ja oppilaan oppimista ja kehitystä myönteisesti kuvaavat viestit ovat tärkeitä. Lisäksi huoltajan kanssa keskustellaan opetuksen järjestämisen keskeisistä asioista. Huoltajan tulee saada riittävästi tietoa lapsensa oppimisesta ja edistymisestä sekä poissaoloista huolehtiakseen kasvatustehtävästään. Yhteisiä tapaamisia voidaan järjestää tarpeen mukaan. Erityisen tärkeää yhteistyö on oppilaan koulupolun nivelkohdissa sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea suunniteltaessa ja toteutettaessa. Huoltajia kannustetaan osallistumaan aktiivisesti oman lapsen koulutyötä koskevien asioiden käsittelyyn, kodin ja koulun välisen yhteistyön suunnitteluun sekä arviointiin.

Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa

Henkilöstön tiivis yhteistyö on edellytys koulun kasvatus- ja opetustavoitteiden toteutumiselle. Aikuisten yhteistyö, kuten samanaikaisopettajuus, mallintaa koulun toimintaa oppivana yhteisönä myös oppilaille. Yhteistyötä tarvitaan erityisesti monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa, oppimisen arvioinnissa ja tuessa sekä oppilashuollon toteuttamisessa.

Eheän oppimispolun varmistamiseksi koulu toimii yhteistyössä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa. Hyvä yhteistyö kerho- sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa edistää oppilaiden hyvinvointia. Yhteistyö **kunnan** nuoriso-, kirjasto-, liikunta- ja kulttuuritoimen, poliisin sekä **Inarin kunnassa toimivien seurakuntien, paikallisten urheiluseurojen**, järjestöjen, yritysten ja muiden lähiympäristön toimijoiden **kuten Saamelaimuseo Siidan ja nuorisokeskus Vasatoka** kanssa lisää oppimisympäristöjen monipuolisuutta ja tukee koulun kasvatustehtävää.

5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitotilaisuuksissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa. Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen ovat kurinpitotoimia.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. **Keskustelu pyritään käymään mahdollisimman pian tapahtuneen jälkeen ja kaikkia osapuolia kuullen.** Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään.

Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle opiskeluhoitopalveluita palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen. Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36h §:ssä tarkoitettuna opiskeluhoitona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma palaamisen tukemiseksi. Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja oppilaan määräaikaista erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys. Opetuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Ennen kurinpitotoimesta päättämistä on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella koulu

sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Määräaikaisesta erottamisesta ja kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös, ja muut 36 §:ssä tarkoitetut toimenpiteet tulee kirjata. Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määrääjäksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tässä momentissa tarkoitetun opetussuunnitelmaan perustuvan henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavaksi työpäiväksi, järjestetään tarvittava opiskeluhuolto. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa, kun hänet on poistettu luokahuoneesta, muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi.

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatustarkastelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista. Inarin kunnan kouluille on laadittu yhteiset järjestyssäännöt (liite 3).

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatustarkastelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

Kasvatustarkastelu Inarin kunnan perusopetuksessa

Kasvatustarkasteluja ja kurinpidollisia keinoja koskevan suunnitelma:

- Kasvatustarkastelu käydään tilanteessa, jossa opetuksellinen läpikäynti ja asian selvittäminen ovat rankaisua tehokkaampi keino.
- Perusopetuslaki määrittää koulujen käytössä olevista rankaisukeinoista ja niistä kasvatustarkastelu on yksi. Kasvatustarkastelun toimenpiteet ovat suhteessa rikkeen suuruuteen. Kasvatustarkastelu voi olla nopea tilanteen läpikäynti ja palautteen anto joka sisältää rikkoneen osapuolen kuulemisen. Isommassa

rikkeessä osallistujamäärä voi olla laajempi ja pitää sisällään huoltajan ja tarvittavan määrän muita toimijoita, esimerkiksi sosiaalityöntekijä voi olla läsnä. Kasvatuskeskustelusta menee aina tieto huoltajalle.

- Opetuksen epääminen on mainittu rangaistusmuoto perusopetuslaissa. Rangaistus tulee kysymykseen, milloin tilanteen rauhoittamiseksi koulussa tai toisten oppilaiden turvallisuuden takaamiseksi se on tarpeellista.
Ennen opetuksen epäämistä on oppilasta kuultava asiassa ja tapaus on kirjattava. Opetuksen epäämisestä tehdään viranhaltijapäätös. Epäämispäätöksestä on ilmoitettava huoltajalle ja paikalliselle sosiaalihuollolle.
- Oppilaan opetuksen epäämisen yhteydessä hänelle tehdään suunnitelma opetuksen järjestämisestä epäämisajalle yhteistyössä huoltajan kanssa.
 - Huoltajalle annetaan mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa.
 - Oppilaalle varataan aika oppilashuollon psykologille tai kuraattorille.
 - Oppilaan palatessa kouluun, hänen kanssaan käydään läpi tukitoimet ja tehdään suunnitelma kouluun palaamisesta
- oppilaan poistaminen luokkahuoneesta tai muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta:
 - Oppilas on joko oman opettajansa valvottavana, tai oppilaan luokasta poistanut opettaja huolehtii, että oppilas on muuten koulun aikuisen valvonnan alla.
 - kun oppilaan opetukseen osallistuminen on eväty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi oppilas on ensisijaisesti vanhempien valvontavastuulla, mutta koulu on oppilaaseen yhteydessä päivittäin ohjaten tämän opiskelua koulun ulkopuolelle.
 - yhteistyö koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa
- Hallinnon yleisten kurinpitokeinojen oikeusturvan noudattamista helpottamaan on annettu ohjeistus alla, miten kasvatuskeskustelu tulee läpikäydä.
- Sivistysjohtaja vastaa rehtoreiden perehdyttämisestä asiaan, rehtorit vastaavat henkilöstön ja koululaisten perehdyttämisestä.
- Tiedottaminen: Opetussuunnitelma on nähtävillä kunnan verkkosivulla. Koulukohtaiset järjestyssäännöt löytyvät koulun verkkosivulla, ne läpikäydään lukuvuoden alkaessa läpi henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Koulun kurinpitotoimista viestitään koteihin ja niitä käydään läpi vanhempainilloissa.
- Opetussuunnitelma on elävä asiakirja. Suunnitelmaa muutetaan ja päivitetään tarpeen mukaan ja ohjeistuksen muuttuessa. Ohjeistuksen arviointi on osa opetussuunnitelman arviointia.

Ohjeet kasvatuskeskustelun määränneelle opettajalle:

- Otetaan yhteyttä puhelimella huoltajaan ja kerrotaan mitä on tapahtunut. Pyydetään huoltajaa mukaan kasvatuskeskusteluun ja sovitaan aika.
- Kasvatuskeskustelu pidetään mahdollisimman pian tapahtuneen jälkeen joko samana päivänä tai saman kouluviikon aikana.
- Tilaisuudessa on läsnä kaksi opettajaa, oppilas ja huoltaja, mikäli huoltaja on halunnut tulla mukaan keskusteluun. Käydään läpi ongelmatilanne, oppilaan ja opettajan näkemys tilanteesta, sekä tarvittavat jatkotoimenpiteet.
- Opettaja kirjaa osapuolten näkemykset asiasta sekä sovitut jatkotoimenpiteet puhelinkeskustelun tai tapaamisen perusteella.
- Kasvatuskeskustelun kulku kirjataan ja keskustelun koolle kutsunut opettaja arkistoi dokumentit. Opettaja ilmoittaa käydyn kasvatuskeskustelun oppilaan luokanvalvojalle ja rehtorille Wilma-viestillä.

5.4 Opetuksen järjestämistapoja

Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet ja olosuhteet sekä paikalliset mahdollisuudet. Näin pyritään löytämään oppimista ja hyvinvointia parhaiten edistäviä ratkaisuja.

5.4.1 Yhdysluokkaopetus

Yhdysluokalla tarkoitetaan opetusryhmää, jossa opiskelee eri vuosiluokilla olevia tai vuosiluokkiin sitomattomasti edettäessä eri-ikäisiä oppilaita. Yhdysluokka voidaan perustaa joko oppilasmäärän pienuuden vuoksi tai pedagogisista syistä. **Inarin kunnassa opetusta annetaan myös yhdysluokissa. Opetus voidaan toteuttaa osittain oppilaiden vuosiluokkien mukaisesti (esim. matematiikka, äidinkieli ja vieraat kielet). Joitakin aineita voidaan opiskella vuorokurssiperiaatetta noudattaen. Koulukohtaiset rakenteet voivat vaikuttaa käytännön järjestelyihin. Keskeisenä pedagogisena ajatuksena on oppilaiden yhteistyötaitojen sekä monipuolisten työtapojen kehittäminen eri-ikäisten kanssa.**

Vuorokurssittain opiskeltaessa tulee huolehtia opiskeltavien sisältöjen jatkuvuudesta ja johdonmukaisesta etenemisestä. Mikäli oppilas siirtyy vuorokurssiperiaatteen mukaisesta opiskelusta vuosiluokittain etenevään opiskeluryhmään, oppilaan opetus järjestetään yksilöllisesti mahdollisen puuttuvan oppimäärän tai sen osan suorittamiseksi.

Yhdysluokkaopetuksessa on hyvät edellytykset edistää opetuksen eheyttämistä ja käyttää monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Yhdysluokkaopetuksessa hyödynnetään erityisesti vertais- ja mallioppimisen mahdollisuuksia. Yhdysluokissa lähiopetusta voidaan tukea ja rikastaa myös etäyhteyksiä hyödyntäen.

5.4.2 Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Perusopetuksessa voidaan hyödyntää etäyhteyden kautta tapahtuvaa opetusta ja näin täydentää opetusta sekä tarjota monipuolisia opiskelumahdollisuuksia eri oppiaineisiin. Etäyhteyden kautta annettavasta opetuksesta vastaa aina perusopetuksen järjestämisluvan saanut opetuksen järjestäjä. Opetustavan soveltuvuutta pohditaan erityisesti oppilaiden iän ja edellytysten näkökulmasta.

Etäyhteyksillä voidaan tukea erityisesti harvemmin opiskeltujen kielten ja uskontojen sekä valinnaisten aineiden opetusta. **Inarin kunnassa etäyhteyksiä hyödynnetään esimerkiksi inarinsaamen, pohjoissaamen ja koltansaamen opetuksessa. Etäyhteyksiä hyödyntävällä opetuksella edistetään oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia monipuoliseen ja laadukkaaseen perusopetukseen koulun koosta ja sijainnista riippumatta. Etäyhteyksien käyttö lisää osaltaan koulun toiminnan ekologista kestävyyttä.**

Etäyhteyksiä hyödyntämällä opetusta voidaan sekä eriyttää että eheyttää. Opetuksella voidaan vastata oppilaiden yksilöllisiin tarpeisiin, huolehtia opetuksesta joissakin poikkeustilanteissa, esimerkiksi oppilaan pitkän sairausjakson aikana. Etäyhteyksien ja erilaisten opetusteknologioiden käyttö monipuolistavat **sekä opetusmenetelmiä että** oppimisympäristöjä.

Oppimisympäristön turvallisuudesta sekä oppilaiden valvonnasta ja ohjauksesta huolehditaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin muissakin opetustilanteissa. Opetusryhmällä tulee olla turvallisuudesta ja hyvinvoinnista vastaava opettaja ja oppilaiden mahdollisuudet oppimista edistävään vuorovaikutukseen tulee turvata. Tekijänoikeuksia koskevan lainsäädännön toteutumiseen kiinnitetään erityistä huomiota. **Milloin**

järkevää, opetus voidaan organisoida verkossa tapahtuvaksi opetukseksi, jossa verkkopohjaisuus antaa opettajalle mahdollisuuden monipaikkaisen oppimisympäristön luomiseen.

5.4.3 Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Oppilas voi edetä opinnoissa tavoitekokonaisuuksittain.

Tavoitekokonaisuudet laaditaan pääsääntöisesti vuosiluokkajaksojen 1–2, 3–6 ja 7–9 tavoitteiden mukaisesti. Oppilas etenee vuosiluokille 3 ja 7 pääsääntöisesti vasta silloin, kun hän on suorittanut hänelle laaditun suunnitelman mukaiset tavoitekokonaisuudet hyväksytysti. Vuosiluokkien 3–6 ja 7–9 nivelvaiheissa oppilaan osaamista arvioidaan suhteessa valtakunnallisiin arviointikriteereihin.

Tavoitekokonaisuuksittain opinnoissaan etenevä oppilas saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositolodistuksen. Lukuvuositolodistukseen kirjataan kaikki hänelle laadittuun suunnitelmaan kuuluvat opinnot. Hyväksytysti suoritettujen tavoitekokonaisuuksien arvioinnit kirjataan oppiaineittain lukuvuositolodistukseen. Kesken olevien tavoitekokonaisuuksien arviointia ei merkitä lukuvuositolodistukseen. Todistuksen lisätietoja-kohtaan merkitään, minkä vuosiluokan suorituksista on kyse niissä oppiaineissa, joissa oppilas etenee tavoitekokonaisuuksittain. Lukuvuoden koulutyön päätyttyä oppilas siirtyy opinnoissaan eteenpäin seuraavalle vuosiluokalle.

Tavoitekokonaisuuksittain etenemisellä voidaan tarvittaessa välttää vuosiluokalle jättäminen, jonka myötä oppilaan kaikki opinnot kyseiseltä vuosiluokalta raukeaisivat. Tavoitekokonaisuuksittain etenevä oppilas voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella. Yhdeksännellä vuosiluokalla oleva oppilas luetaan tämän vuosiluokan oppilaaksi, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai eroaa koulusta.

Inarin kunnan perusopetuksessa tavoitekokonaisuuksittain eteneminen voidaan tarjota oppilaalle viimesijaisena keinona välttää esim. hylätty arvosana ja vuosiluokan kertaaminen. Se voi antaa lisäaikaa joidenkin tavoitteiden saavuttamiseen. Tällöin oppilas etenee opinnoissaan vuosiluokkaansa hitaammin. Tavoitekokonaisuuksittain opiskeleva oppilas opiskelee opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti, eikä oppiaineen oppimäärää rajata.

Tavoitekokonaisuuksittain etenevälle oppilaalle voidaan tarjota mahdollisuus opiskella seuraavan/ seuraavien vuosiluokkien tavoitteita, jos ylöspäin eriyttäminen ei riitä. Tällöin oppilas voi edetä vuosiluokkaansa nopeammin. Tässä noudatetaan valtakunnallisen opetussuunnitelman vuosiluokkajaksojen tavoitteita.

Tavoitekokonaisuuksittain eteneminen voi olla vaihtoehto erityisesti päättövaiheeseen tuleville oppilaille, joilla on vähemmän aikaa perusopetuksen suorittamiseen ja etenemistä on jouduttettava. Tämä voi olla tarpeen esimerkiksi oppilaan siirtyessä perusopetukseen ulkomailla opiskeltuaan tai oppilaan siirtyessä perusopetukseen opiskeltuaan valmistavassa opetuksessa.

Tavoitekokonaisuuksittain eteneminen edellyttää hallintopäätöstä ja arviointiin perustuvaa suunnitelmaa.

5.4.4 Opetus erityisissä tilanteissa

Oppilaan opetuksen järjestäminen ja oppilaan tarvitsema tuki edellyttää erityistä pohdintaa esimerkiksi oppilaan sairastuessa vakavasti tai vaikeassa elämäntilanteessa. Perusopetusta voidaan tällöin järjestää muun

muassa sairaalaopetuksena, koulukodissa, vastaanottokodissa tai -keskuksessa taikka vankilassa tai muussa rangaistuslaitoksessa annettavana opetuksena.

Sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin kuin se oppilaan terveys huomioon ottaen on mahdollista. Hoidosta vastaavan sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään myös muulle erikoissairaanhoidossa olevalle oppivelvolliselle oppilaalle opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua, jos opetuksen järjestäminen muutoin ei ole perusopetuslain tai muun lain mukaisista tukitoimista huolimatta oppilaan edun mukaista. Myös kunta, jossa on erikoissairaanhoidon muu toimintayksikkö, voi järjestää opetusta erikoissairaanhoidossa olevalle oppilaalle. Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetuksessa yhdistyvät oppimista ja koulunkäyntiä ylläpitävä sekä oppilaan hoitotavoitteita tukeva kokonaiskuntoutuksellinen tavoite. Oppilaan opetuksen järjestäjä ja sairaalan sijaintikunta sopivat ja järjestävät moniammatillisessa yhteistyössä siirtymisen kannalta välttämättömän tuen sairaalaopetukseen tai sieltä takaisin omaan kouluun siirtyvälle oppilaalle. Sairaalaopetuksessa voidaan hyödyntää myös etäyhteyksien kautta tapahtuvaa opetusta. Oppilaan kotikunta on velvollinen maksamaan kotikuntakorvauksen sairaalakoulussa olevista oppilaista.

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten opetuksesta vastaa se kunta, johon lapsi on sijoitettu. Lastensuojelulaitokseen sijoitetun oppilaan opetuksesta vastaa laitoksessa toimiva koulu, jos laitoksella on opetuksen järjestämislupa. Lastensuojelulain perusteella sijoitettujen oppilaiden kotikunnalle on säädetty velvollisuus maksaa kotikuntakorvaus. Oppivelvollisuusikäisten vankilaopetuksesta vastaa se kunta, jossa vankila sijaitsee.

Kunta voi osoittaa oppilaan lähikouluksi sopimuksen mukaisesti oman kunnan koulun sijasta myös toisen kunnan koulun, sellaisen yksityisen yhteisön tai säätiön ylläpitämän koulun, jolla on opetuksen järjestämislupa, tai valtion koulun.

5.5 Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Perusopetuksen yhteydessä voidaan oppilaille järjestää kirjastotoimintaa, kerhotoimintaa ja muuta opetukseen läheisesti liittyvää toimintaa. Opetuksen järjestäjä päättää toiminnan järjestämisestä ja laajuudesta. Myös kouluruokailu, välituntitoiminta sekä koulun päivänavaukset, juhlat, retket, opintokäynnit ja leirikoulut sekä mahdollisuuksien mukaan koulumatkat järjestetään siten, että ne tukevat oppilaiden oppimiselle, monipuoliselle kehitymiselle ja hyvinvoinnille asetettuja tavoitteita. Ne myös osaltaan vahvistavat kokemusta hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä ja tekevät mahdolliseksi oppilaiden näkökulmasta eheän, vireyttä vahvistavan ja vaihtelevan päivän.

Koulun kerhotoiminta

Kerhotoiminta on oppituntien ulkopuolista toimintaa, jonka lähtökohtana ovat koulun kasvatukselliset, opetukselliset ja ohjaukselliset tavoitteet. Se on osa maksutonta perusopetusta ja rakentaa omalta osaltaan toiminnan yhteisöllisyyttä ja rikastuttaa koulun toimintakulttuuria. Kerhotoiminnan tehtävä on tukea oppilaiden monipuolista kasvua ja kehitystä. Kerhot tarjoavat oppilaille mahdollisuuksia tutustua erilaisiin harrastuksiin. Kerhotoiminta voi olla myös osa oppilaan suunnitelmallista tukea. Oppilaita ohjataan ja kannustetaan hakeutumaan heille sopiviin kerhoihin. Kerhotoiminnan tavoitteena on lisätä harrastuneisuutta sekä tuottaa yhdessä tekemisen, osaamisen, onnistumisen ja ilon kokemuksia. Oppilaiden osuutta kerhotoiminnan suunnittelussa lisätään. Koulut voivat hyödyntää kerhotoiminnan järjestämisessä eri hallintokuntien, yhteisöjen, yritysten ja järjestöjen sekä koulun muiden sidosryhmien osaamista.

Koulun aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoimintaa tarjoavalla opetuksen järjestäjällä on velvollisuus laatia valtakunnallisten aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden mukainen paikallinen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma. Inarin kunnassa on laadittu Inarin kunnan aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma, jota noudattavat koulujen yhteydessä toimivat iltapäivätoiminnan yksiköt. Tämän lisäksi iltapäivätoiminnan yksiköt laativat yhdessä lukuvuosittain toimintasuunnitelman, joka yhtenäistää ja ohjaa toimintaa sekä toimintakertomuksen, jossa kerrotaan, kuinka toiminnalle asetetut päämäärät on saavutettu.

Koulun kirjastotoiminta

Koulun kasvatus- ja opetustyön tukemiseksi voidaan järjestää koulukirjastotoimintaa ja toteuttaa sitä yhteistyössä lähikirjaston ja muiden kirjastojen kanssa (liite 2). Inarin kunnan kirjastoauto käy viikoittain eri kouluilla.

Kirjastotoiminnalla vahvistetaan oppilaiden yleissivistyksen ja maailmankuvan laajenemista ja avartumista. Monimuotoinen koulukirjastotoiminta tukee oppimiskäsityksen toteutumista aidoissa oppimistilanteissa ja luo oppilaille mahdollisuuksia monenlaisten vastuutehtävien hoitamiseen. Koulun kirjasto ja muut kirjastot tarjoavat aktivoivia ja virikkeisiä oppimisympäristöjä sekä monipuolisia työtapoja. Kirjastotoiminnan tehtävänä on kannustaa oppilaita omaehtoiseen lukemiseen ja omiin lukuvalintoihin, tyydyttää heidän tiedonhaluaan, kannustaa hakemaan tietoa eri lähteistä ja arvioimaan tietolähteitä. Toiminta lisää mahdollisuuksia opetuksen eriyttämiseen, oppilaiden yksilöllisten kiinnostusten mukaiseen työskentelyyn sekä yhteistyöhön kotien kanssa. Yhdessä koulu ja kirjasto ohjaavat elinikäiseen oppimiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen.

Kouluruokailu

Kouluruokailun tehtävänä on oppilaiden terveen kasvun ja kehityksen, opiskelukyvyn sekä ravitsemustietouden tukeminen. Opetukseen osallistuvalla on annettava jokaisena työpäivänä täysipainoinen maksuton ateria. Inarin kunnan kouluissa tarjotaan kaikille oppilaille myös ilmainen välipala.

Ateria nautitaan tarkoituksenmukaisesti järjestettynä ja ohjattuna ruokailuna. Kouluruokailun järjestämisessä otetaan huomioon ruokailun terveydellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys. Ruokailuhetkillä on tärkeä virkistystehtävä ja niillä edistetään kestävää elämäntapaa, kulttuurista osaamista sekä ruoka- ja tapakasvatuksen tavoitteita. Oikea-aikainen ja kiireetön ruokailu ja mahdolliset välipalat varmistavat jaksamisen koulupäivän aikana. Viihtyisä ruokailuhetki lisää hyvinvointia koko kouluyhteisössä.

Kouluruokailu on oppilaille tärkeä osa koulupäivää. Oppilaita kannustetaan osallistumaan kouluruokailun ja etenkin ruokailuhetkien suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Opettajat huolehtivat ruokailun yhteydessä annettavasta ohjauksesta ja kasvatuksesta yhdessä koulun muiden aikuisten kanssa. Kouluruokailun tavoitteista ja järjestämisestä keskustellaan kotien kanssa ja yhdessä tuetaan oppilaiden kehitystä. Kouluruokailuun osallistumista sekä ruoan ja ruokailutilanteen laatua seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Kouluterveydenhoitaja kerää lukuvuosittain tiedot terveydellisistä syistä erityisruokavalioita tarvitsevista oppilaista. Koulukeittiö pitää kirjaa erityisruokavalioista. Tiedot päivitetään kouluterveydenhoitajan kautta (kts. Inarin kunnan perusopetuksen koulujen koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma).

Koulujen keittiöhenkilöstö ja keskuskeittiön henkilöstö tekee yhteistyötä koulujen kanssa kouluruokailun järjestämisessä ja toiminnan kehittämisessä. Mikäli oppilaalla on yksilöllisiä ravitsemukseen sekä terveyden tai sairauden hoitoon liittyviä tarpeita, tulee oppilaan, huoltajan, ruokailusta vastaavan henkilöstön ja kouluterveydenhuollon sopia yhdessä ruokailuun liittyvistä tukitoimista ja seurannasta.

Välitunnit, päivänavaukset ja muut koulun yhteiset tapahtumat

Perusopetusasetuksen mukaan opetukseen tulee käyttää tuntia kohti vähintään 45 minuuttia ja opetukseen käytettävä aika jaetaan tarkoituksenmukaisiksi opetusjaksoiksi. Osa työajasta voidaan käyttää työelämään tutustuttamiseen sekä lukuvuoden päättäjäisiin ja muihin yhteisiin tapahtumiin. Säännös luo edellytykset koulupäivän monenlaiseen rytmittämiseen sekä välituntien järjestämiseen oppilaiden hyvinvointia edistävällä tavalla. Yhteisiä tapahtumia voivat olla muun muassa koulun juhlat, teemapäivät ja retket. Opintokäynnit ja leirikoulut voivat koskea koko kouluyhteisöä tai vain joitakin tai jotakin opetusryhmää. Myös niissä hyödynnetään perusopetusasetuksen mukaista koulutyön joustavan järjestämisen mahdollisuutta. Päivän työ aloitetaan lyhyellä päivänavauksella.

Koulun yhteisöllisyyden ja oppilaiden terveen kehityksen, sosiaalisten suhteiden sekä opiskelussa jaksamisen kannalta välitunnit, päivänavaukset ja monenlaiset yhteiset tapahtumat ovat tärkeitä. Niitä hyödynnetään myös osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Ne vahvistavat oppilaiden laaja-alaista osaamista ja tekevät näkyväksi koulun kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta. Opintokäynnit ja leirikoulut puolestaan tarjoavat mahdollisuuksia oppimisympäristön laajentamiseen ja oppimiseen autenttisissa tilanteissa sekä yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa.

Opetuksen järjestäjällä on paljon harkintavaltaa sen suhteen, miten koulupäivä jaetaan opetusjaksoihin ja välitunteihin, mitä muuta toimintaa koulupäiviin sisältyy ja millaisia toimintamuotoja käytetään. Ratkaisut muokkaavat koulun toimintakulttuuria. Niitä tehtäessä otetaan huomioon perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämisen periaatteet.

Koulumatkat ja koulukuljetukset

Oppilaita kannustetaan kulkemaan koulumatkat terveyttä ja kuntoa edistävällä tavalla. Heitä opastetaan sekä itsenäisesti että koulukuljetuksiin liikuttaessa huolehtimaan omasta ja muiden turvallisuudesta ja käyttäytymään matkaa tehdessään hyvin (kts. Inarin kunnan perusopetuksen koulujen koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma).

5.6 Paikallisesti päätettävät asiat

5.6.1 Joustava perusopetus

Järjestettäessä joustavaa perusopetusta:

- Joustava perusopetus järjestetään pääasiassa yhdysluokassa
- luokassa on toimivat opettaja ja koulunkäynninohjaaja/-ohjaajat
- Joustavan perusopetuksen oppilaat valitaan lähtökohtaisesti kahdeksi vuodeksi
- Joustavaan perusopetukseen haetaan 7. luokan keväällä
- tärkeimmät valintaperusteet ovat sitoutuminen ja työmuodon sopivuus oppilaalle
- Hakeneet haastatellaan ja heidän sitoutumisensa opiskelumalliin arvioidaan
- Rehtori tekee valintapäätöksen

- Joustava perusopetus perustuu osittain urakkaluontoiseen työskentelyyn, jossa oppilas tavoittelee ennalta määritettyä tavoitearvosanaa ja tekee sen mukaisesti tehtäviä opintojakson aikana
- Joustavan perusopetuksen oppilailla on työssäoppimisjaksoja (TOP)
- Oppilas hakee TOP-jaksolle työpaikalle/ oppilaitokseen ohjaajan tukemana
- Oppilas on TOP-jaksollakin koulun oppilas
- OP-jaksosta laaditaan työsopimus. Jakson lopussa koulun edustaja, oppilas ja työpaikan edustaja käyvät arviointikeskustelun. Oppilas saa TOP-jaksosta todistuksen.
- Oppilas on TOP-jaksollakin koulun oppilas

Oppilaan oppimissuunnitelman tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman laadintaa koskevat määräykset sisältyvät kohtaan Oppimisen ja koulunkäynnin tuki.

5.6.2 Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö sekä poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuraaminen ja poissaoloihin puuttuminen - VARHAISEN TUEN MALLI

Koulunkäynti on oppilaan työtä ja hänellä on oikeus turvalliseen opiskeluun. Oppilas on koulussa lähtökohtaisesti aina valvonnan alla. Huoltajien tehtävänä on tukea oppilasta positiiviseen suhtautumiseen koulunkäyntiä ja koulutehtäviä kohtaan. Huoltaja on tärkeässä roolissa tukiessaan nuorta koulunkäynnin sujumisessa. Välillä poissaoloja kuitenkin kertyy erilaisista syistä.

Kaikilla kouluilla on käytössä oppilashallinto-ohjelma Wilma, johon merkitään poissaolot. Luokanopettajat ja -valvojat huolehtivat niiden seuraamisesta. Kun oppilas on pois koulusta, huoltajan tulee ilmoittaa siitä opettajalle mahdollisimman pian Wilman kautta, puhelimitse tai tekstiviestillä. Luokanopettaja tai -valvoja voi myöntää luvan enintään kolme päivää kestäviin poissaoloihin. Lupa pidempiin poissaoloihin haetaan kirjallisesti rehtorilta.

Inarin kunnan perusopetuksessa on käytössä varhaisen tuen malli. Varhaisen tuen avulla voidaan ehkäistä koulupoissaolokierteen syntyminen ja siten vähentää merkittävästi huolta nuoren syrjäytymisriskistä. Mikäli poissaoloja kertyy paljon, siihen puututaan. Poissaoloja seurataan mallin mukaisesti myös mahdollisten lähiopetuksesta poikkeavien opetusjärjestelyjen aikana.

Toimintamallin myötä luokanvalvoja/luokanopettaja ottaa yhteyttä huoltajaan harkintansa mukaan, kun poissaolotunteja on kertynyt yli 50*. Keskustelun tarkoituksena on kartoittaa, onko poissaoloilla ollut vaikutusta oppilaan koulunkäyntiin. Mikäli poissaoloja kertyy yli 75 tuntia luokanvalvoja/ luokanopettaja ottaa yhteyttä huoltajaan. Oppilaalle voidaan tarjota yksilöllisiä oppilashuollon tukipalveluita tai luokanvalvoja/luokanopettaja voi kutsua oppilaan huoltajineen tapaamiseen, johon pyydetään mukaan esim. kouluterveydenhoitaja tai koulukuraattori. Tarvittaessa kutsutaan koolle yksilöllinen oppilashuoltoryhmä. Tarkoituksena on käydä perheen kanssa oppilaan poissaoloihin johtanut tilanne kokonaisvaltaisesti läpi ja yhdessä etsiä ratkaisuja mahdollisiin pulmiin.

Jokaisella oppilaalla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön. Väkivalta koulussa rikkoo tätä oikeutta ja johtaa koulupoistoon.

Mikäli oppilaalle tehdään koulupoisto, hänet ohjataan tilaan, jossa hän odottaa, kunnes oppilaan huoltaja on tavoitettu ja kutsuttu noutamaan oppilas koulusta. Koulupoisto johtaa ilmoitukseen lastensuojeluun.

* Tuntimäärä koskee koko lukuvuotta. Tuntimäärään sisältyvät huoltajien selvittämät poissaolot. Tuntimäärä ei koske rehtorin myöntämää vapautusta koulutyöstä. Luvattomat poissaolot selvitetään heti.

Oppilashuollon tukipalvelut, joista ilmoitetaan tarkemmin kouluittain

- kouluterveydenhoitaja

- koulukuraattori
- psykologipalvelut
- koulun sosiaalityöntekijä
- erityisopettajat